
Kyrkomötet
Motion 2022:31
av Niklas Grahn och Sören Dalevi

Råd och institut för lärande och undervisning

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. inrätta ett råd för Svenska kyrkans lärande och undervisning,
2. inrätta Svenska kyrkans institut för lärande och undervisning,
3. tillfråga ett eller två stift om att ansvara för start och drift av institutet,
4. institutet ska finansieras av nationell nivå under tio års tid från år 2024 med 7 miljoner kronor per år.

Motivering

Undervisning och lärande har i alla tider varit centrum i kyrkans liv. Kyrkans uppgift är att till nya generationer föra vidare det evangelium hon själv tagit emot. I vår tid är kunskap och erfarenhet av kristen tro och kyrka fragmentarisk för många människor. Kyrkans undervisningsutmaning är därmed gigantisk.

Under 2000-talet har Svenska kyrkan genomfört ett antal nationella satsningar inom lärande och undervisning. Några av dem är Krafttag konfirmation, reviderade riktlinjer för konfirmandarbetet, Barn och unga 0–18 samt Dela tro – dela liv. Därtill kan läggas stifts och församlingars olika satsningar som dopprojekt, bibelkampanjer, vuxenkatekumenat m.m.

Satsningarna ovan har ofta varit tidsbegränsade satsningar med skiftande resultat. Det var därför väldigt glädjande när Svenska kyrkan tog beslut om ett långsiktigt och övergripande program för lärande och undervisning för alla åldrar. År 2019 genomfördes ett tematiskt kyrkomöte med undervisning och lärande i fokus. Kyrkomötet gjorde ett uttalande med en uppmaning till en kraftsamling i hela Svenska kyrkan:

Undervisning och lärande har alltid varit viktigt i lutherskt kyrkoliv. I Svenska kyrkans församlingar finns redan ett fokus på barns och ungas lärande, men även vuxnas. I vår tid är det en överlevnadsfråga att allt detta goda arbete lyfts upp till ett systematiskt och sammanhängande program för lärande och undervisning. (Ur kyrkomötets uttalande om undervisning och lärande 2019)

Som ett svar på kyrkomötets uppmaning kom 2021 biskopsbrevet om lärande och undervisning ”och lär dem ...”

Stiften och församlingarna har tagit uppmaningen på allvar och arbetar nu vidare med program för lärande och undervisning. Som ett stöd i arbetet har stiften av nationell nivå erhållit ekonomiskt stöd under tre år.

Även den nationella nivån har under tre år arbetat vidare inom framför allt tre områden. Dessa är översyn av texter på Svenska kyrkans hemsida, en digital verktygs-låda och kommunikationssatsningar.

Vid årsskiftet avslutas det nationella projektet. Programmet är allt för angeläget för att ses som ett tidsbegränsat projekt, detta har under åren lyfts fram och fått stöd i kyrkomötet. Ett antal motioner i kyrkomötet de senaste åren om lärande och undervisning har ansetts besvarade med hänvisning till att programmet har ansvar för frågorna och detta arbete behöver ett långt tidsperspektiv. Kyrkomötets uppmaning 2019 lyfter fram orden ”sammanhängande” och ”systematik” som nyckelord för satsningen på lärande och undervisning.

När nu den nationella nivåns treårsprojekt avslutas är det av största vikt att det görs en plan för programmets fortsättning. Annars är risken uppenbar att programmet lärande och undervisning blir ytterligare en i raden av kortsiktiga satsningar som inte förmått att möta det långsiktiga och omfattande folkbildningsbehov som var programmets ambitiösa utgångspunkt. Det som hittills gjorts i programmet är en början men det stora arbetet ligger fortfarande framför oss.

I skrivelsen Verksamhet och ekonomi skriver kyrkostyrelsen:

Kyrkostyrelsen har på längre sikt för avsikt att studera genomslaget och konsekvenserna av programmet för lärande och undervisning som kyrkostyrelsen initierade för några år sedan. Programmet börjar få fäste i stiftet, men kan och behöver få ökad betydelse i församlingarna.

Vi anser att denna uppföljning inte kan vänta. Nationell nivå behöver redan nu ta ett fortsatt ansvar för samordning, systematik, långsiktighet, utvärdering och uppföljning av programmet. En programplan, handlingsplan och en tidsplan med utvärderingsbara kvalitativa och kvantitativa mål behöver utarbetas.

En väg framåt kan vara att inrätta en pedagogisk kommitté eller ett råd för undervisning och lärande under kyrkostyrelsen. En annan väg kan vara att inrätta ett Svenska kyrkans institut för undervisning och lärande. Institutet skulle ges ett nationellt ansvar för samordning, systematik, uppföljning och utvärdering av programmet. Ansvaret för ett sådant institut skulle med fördel kunna förläggas till ett eller två stift med nationell finansiering. Detta skulle i så fall ligga väl i linje med de samtal som förs mellan kyrkostyrelsen och stiftet om att stift ska kunna ta ansvar för nationell verksamhet.

Programmet för lärande och undervisning behöver nu ta nästa steg, ambitionsnivån behöver höjas och det är helt nödvändigt att detta sker skyndsamt.

Karlstad den 18 juli 2022

Niklas Grahn (POSK)

Sören Dalevi, biskop